

คู่มือการปฏิบัติงาน

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

คำนำ

ด้วยปัจจุบันสถานการณ์ยังคงมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากความแปรปรวนของภูมิอากาศโลก ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมไทยจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมืองอย่างรวดเร็ว

ประเทศไทย มี โอกาส อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยเพิ่มขึ้นส่งผลให้ความเสียหายจากสาธารณภัยรุนแรงมากขึ้น ทั้งภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ภัยหนาว และภัยจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย อุบัติภัย การรั่วไหลของสารเคมีอันตรายรวมทั้ง สาธารณภัยหรืออุบัติภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติอย่างถ่องแท้ จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ดังนั้น คณะผู้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเล่มนี้ จึงได้รวบรวมเนื้อหาสาระหน้าที่ ลักษณะงาน และขั้นตอนการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดทำเป็นรูปเล่มไว้ เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเป็นการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือต่างๆ จากผู้มีส่วนได้เสีย ในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ ลักษณะงาน และขั้นตอนการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยฉุกเฉิน

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
คณะกรรมการผู้จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

หลักการและเหตุผล

๑

วัตถุประสงค์

1

นิยามคำศัพท์

1

การจัดตั้งกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2

สถานที่ตั้ง

แนวทางปฏิบัติ

4

การปฏิบัติในภาวะฉุกเฉิน

๖

การอพยพ

8

การเตรียมการอพยพ

8

การจัดระเบียบสถานที่อพยพและการรักษาความปลอดภัย

9

การดำเนินการอพยพขณะเกิดภัย

9

การดำเนินการอพยพเมื่อภัยสิ้นสุด

10

ขั้นตอนการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือเหตุสาธารณภัยกรณีฉุกเฉิน

๑1

ขั้นตอนการดำเนินงาน ด้านสนับสนุนน้ำอุปโภค-บริโภค

๑2

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน พนักงานขับรถบรรทุกน้ำกรณีส่งน้ำอุปโภค-บริโภค

๑3

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน พนักงานขับรถบรรทุกน้ำอเนกประสงค์

๑4

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

๑5

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ระวังเหตุอัคคีภัย

๑6

-1-

คู่มือการปฏิบัติงาน งานป้องกันและสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน

๑.หลักการและเหตุผล

สาธารณภัยยังคงมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากจากผลกระทบของภูมิอากาศโลกความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมไทยจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมืองอย่างรวดเร็ว

ประชาชนมีโอกาสอาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยมากขึ้น ส่งผลให้ความเสียหายจาก
สาธารณภัยรุนแรงมากขึ้นทั้งภัยธรรมชาติเช่นอุทกภัยวาตภัย ภัยแล้ง ภัยหนาว
และภัยจากการกระทำของมนุษย์เช่นอัคคีภัยอุบัติเหตุการรั่วไหลของสารเคมีอัน
ตราย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน
และมีบทบาทภารกิจในการเข้าไปให้ความช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยใน
ลำดับแรกก่อนที่จะหน่วยงานภายนอกจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือประกอบกับพ
ระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี
หน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่ว
นท้องถิ่นเป็นผู้อำนวยการท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้อง
ถ
น
จึงถือเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องเตรียมความพร
อมในการป้องกันสาธารณภัยและพัฒนาขีดความสามารถในการเผชิญเหตุและ
ให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย ภายหลังจากสถานการณ์ภัยยุติ

๒. วัตถุประสงค์

๑
เพื่อให้การดำเนินงานจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรบ
ริ
ห
า
ร
ส
ว
น
ตำบลทุ่งควายกินมีขั้นตอนหรือกระบวนการและแนวทางในการปฏิบัติงานเป็น
มาตรฐานเดียวกัน

๒
เพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจ
ด
ก
า
ร
ง
า
น
ป
ิ
อ
ง
ก
ั
น
และบรรเทาสาธารณภัยที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ

๓
เพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิ
ทธิภาพสามารถ ลดความสูญเสียที่เกิดจากภัยพิบัติให้เหลือน้อยที่สุด

๔
เพื่อให้ประชาชนที่ประสบภัยได้รับการช่วยเหลือฟื้นฟูอย่างทั่วถึงและทันเวลา

๕
เพื่อบูรณาการระบบการสั่งการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างมีเอ
กภาพ

๖
เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการสาธารณภัยที่ดีและสอดคล้องกับวัฏจักรการเกิดภ
ย

๓. นิยามคำศัพท์

ก า ร ป้ อ ง กั น (Prevention) ห ม า ย ถึ ง
มาตรการและกิจกรรมต่างๆที่กำหนดขึ้นล่วงหน้าทั้ง
ทางด้านโครงสร้างและที่มีใช้ด้านโครงสร้างเพื่อลดหรือควบคุมผลกระทบในท
างลบจากสาธารณภัย

ก า ร ล ด พ ล ก ร ะ ท บ (Mitigation)
หมายถึงกิจกรรมหรือวิธีการต่างๆเพื่อหลีกเลี่ยงและลดผลกระทบทางลบจากสา
ธารณภัยและยังหมายถึงการลดและป้องกันมิให้เกิดเหตุหรือลดโอกาสที่อาจก่อ
ให้เกิดสาธารณภัย

ก า ร เ ต รีย ม ค ว า ม พ ร ้อม (Preparedness)
หมายถึงมาตรการและกิจกรรมที่ดำเนินการล่วงหน้าก่อนเกิดสาธารณภัยเพื่อ
เตรียมพร้อมการจัดการในสถานการณ์ฉุกเฉินให้สามารถรับมือกับผลกระทบจา
กสาธารณภัยได้ อย่างทันการณ์และมีประสิทธิภาพ

-2-

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management)
ห ม า ย ถึ ง ก า ร จั ด ต้ ง อ ง ค์ ก ร แ ละ ก า ร
บริหารจัดการด้านต่างๆเพื่อรับมือขอในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินทุกรูป
แบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียม ความพร้อมรับมือและการฟื้นฟูบูรณะ

ก า ร ฝึ น ฟู บ ร ณะ (Rehabilitation)
หมายถึงการฟื้นฟูสภาพเพื่อทำให้สิ่งที่ถูกตัดหรือได้รับ
ความเสียหายจากสาธารณภัย ได้รับ การ ช่ว
เหลือแก้ไขให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือดีกว่าเดิมรวมทั้งให้ ผู้ประสบภัย
สามารถดำรงชีวิตตามสภาพปกติได้โดยเร็ว

หน่วยงานของรัฐ หมายถึง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ
อง ค์ ก า ร ม ห า ช น แ ละ ห นั ว ย ง า น อื่ น ข อ ง ร ัฐ
แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล
เ ท ศ บ า ล อ ง ค์ ก า ร บ ริ ห า ร ส ่วน จั ง ห วั ด
เมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

ผู้อำนวยการท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้ ช่ว ผู้ อำน ว ย ก า ร ท้อง ถิ่น ห ม า ย ถึ ง
ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เ จ้ า พ นั ก ง า น ห ม า ย ถึ ง
ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่
ที่ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕50

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หมายถึง
องค์กรปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่จังหวัด

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ หมายถึง
องค์กรปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอ
และทำหน้าที่ช่วยเหลือจังหวัดในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยท้องถิ่นแห่งพื้นที่
ห ม า ย ถึ ง
องค์การปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบล และเป็นหน่วยเผชิญเหตุ เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่

๔. การจัดตั้งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔.๑ องค์การปฏิบัติ

4 . ๑ . ๑
กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลท่งควายกิน

ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานของผู้อำนวยการท้องถิ่น
และให้มีที่ทำการโดยใช้ที่ทำการ/สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลท่งควาย
กิน เป็น สำนักงาน ของ ผู้ อำนวยการ ท้องถิ่น
มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่งควายกิน เป็นผู้อำนวยการ
และมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่งควายกิน เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำหนด
ผู้ ใน ห ญ บั า น
และภาคเอกชนในพื้นที่ร่วมปฏิบัติงานในกองอำนวยการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตองค์การบริ
หารส่วนตำบลท่งควายกินและเป็นหน่วยเผชิญเหตุเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่

๔ . ๑ . ๒
ภารกิจของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วน
ตำบล ท่งควายกิน

(๑) อำนวยการควบคุมปฏิบัติงาน
และประสานการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่งควายกิน

(๒)
สนับสนุนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งมีพื้นที่ติดต่อ
หรือใกล้เคียง หรือเขตพื้นที่อื่นเมื่อได้รับการร้องขอ

(๓)
ประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ
รวมทั้งประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการปฏิบัติการป้องกันและบรร
เทาสาธารณภัยทุกขั้นตอน

-3-

๔ . ๒
โครงสร้างและหน้าที่ของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์กา
รบริหารส่วนตำบลท่งควายกิน

๔ . ๒ . ๑
โครงสร้างกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วน
ตำบล ท่งควายกิน ประกอบด้วย 5 ฝ่าย ได้แก่

(๑) ฝ่ายอำนวยการ

ทำหน้าที่ อำนวยการควบคุมกำกับดูแลในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ธิ ภา พ แ ล ะ ป ระ ส ิ ท ธิ พ ล รวมทั้งวางระบบการติดตามติดต่อสื่อสารในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระหว่างกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับ แ ล ะ ฝ าย ที่ เ กี่ ย ว ขั ้ง ใ ห้ การติดต่อเป็นไปอย่างรวดเร็วต่อเนื่องและเชื่อถือได้ตลอดเวลา

(๒) ฝ่ายแผนและโครงการ

ทำหน้าที่ เกี่ยวกับการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การพัฒนาแผนงานการพัฒนาเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกชั้นตอน งานติดตามประเมินผลงานการฝึกซ้อมแผนฯ งานการจัดฝึกอบรมต่างๆและงานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการป้องกันฯ

(๓) ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ

ทำหน้าที่ ติดตามสถานการณ์ รวบรวมข้อมูล ประเมินสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น วางมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันภัยมิให้เกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นแล้วให้ได้รับความเสียหายน้อยที่สุด จัดระเบียบแจ้งเตือนภัยการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยงานการข่าวการรักษาความปลอดภัยและการปฏิบัติการจิตวิทยา

(๔) ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ

ทำหน้าที่ สำรวจความเสียหายและความต้องการด้านต่าง ๆ จัดทำบัญชี ผู้ประสบสาธารณภัย ประสานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ผู้ประสบสาธารณภัย เพื่อให้การสงเคราะห์และฟื้นฟูคุณภาพชีวิตทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจแก่ผู้ประสบสาธารณภัย พร้อมทั้งดำเนินการฟื้นฟูบูรณะสิ่งชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงกับสภาพเดิมให้มากที่สุด

(๕) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

ทำหน้าที่ เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและการแถลงข่าวข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการช่วยเหลือ และความช่วยเหลือให้แก่สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไปได้ทราบ

๔.๓ การบรรจุกำลัง

๔ . ๓ . ๑ ใน ภา ว ะ ป ก ติ ใช้กำลังเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกินเป็นหลัก

๔.๓.๒ เมื่อคาดว่าจะเกิดหรือเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใด ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเข้าควบคุมสถานการณ์ ปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อช่วยเหลือประชาชนให้พื้นที่โดยเร็ว และรายงานให้ผู้อำนาจการอำเภอแถลง ทราบทันที

๕.

สถานที่ตั้งกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วน

ตำบลทุ่งควายกิน

ณ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน เลขที่ 1 หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอเกล่ง จังหวัดระยอง

-4-

6. แนวทางการปฏิบัติ

การปฏิบัติก่อนเกิดสาธารณภัย

เพื่อเตรียมการด้านทรัพยากรระบบการปฏิบัติการและเตรียมความพร้อมไว้รองรับสถานการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพหลักการปฏิบัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เหมาะสมกับผลการประเมินความเสี่ยงและความอ่อนแอของพื้นที่รวมทั้งการวางแผนการปฏิบัติการให้พร้อมเผชิญสาธารณภัยและดำเนินการฝึกซ้อมตามแผนที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำเพื่อให้เกิดความพร้อมในทุกด้านและทุกภาคส่วนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน

หลักการปฏิบัติ	แนวทางการปฏิบัติ
๑ . การป้องกันและลดผลกระทบ ๑ . ๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยงภัย	- ประเมินความเสี่ยงภัยและความอ่อนแอในพื้นที่โดยพิจารณาจากข้อมูลสถิติการเกิดภัยและจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมต่าง ๆ - จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยแยกตามประเภทภัย
๑ . ๒ การเตรียมการด้านฐานข้อมูลและระบบ	- จัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสารสนเทศสาธารณภัย - พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลด้านสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและสามารถใช้งานได้ร่วมกัน - กระจายข้อมูลด้านสาธารณภัยไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติการ

๑ . ๓ การส่งเสริมให้ความรู้และสร้างความ	- สนับสนุนให้สื่อประชาสัมพันธ์ทุกแขนงมีบทบาทในการตระหนักด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ธรณกร์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง - เผยแพร่และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน - พัฒนารูปแบบและเนื้อหาการรณกร์ประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนเข้าใจง่าย เหมาะสมเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม และเป็นที่น่าสนใจ - ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเครือข่ายในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และอาสาสมัครต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการรณกร์ในเรื่องความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง
๑.๔ การเตรียมการป้องกันด้านโครงสร้างและเครื่องหมายสัญญาณเตือนภัย	- จัดหาพื้นที่รองรับน้ำและกักเก็บน้ำ - สร้างอาคารหรือสถานที่เพื่อเป็นสถานที่หลบภัยสำหรับพื้นที่ที่การหนีภัยทำได้ยาก หรือไม่มีพื้นที่หลบภัยที่เหมาะสม - ก่อสร้าง/ปรับปรุงเส้นทางเพื่อการส่งกำลังบำรุงหรือเส้นทางไปสถานที่หลบภัยให้ใช้ได้

๒. การเตรียมความพร้อม ๒.๑ ด้านการจัดระบบปฏิบัติการฉุกเฉิน	- จัดทำคู่มือและจัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินและแผนสำรองของหน่วยงาน และมีการฝึกซ้อมแผนเป็นประจำทุกปี - จัดเตรียมระบบการติดต่อสื่อสารหลักและสื่อสารสำรอง - กำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ - จัดเตรียมระบบการแจ้งเตือนภัยและส่งสัญญาณเตือนภัยให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ได้รับทราบล่วงหน้า - จัดเตรียมเส้นทางอพยพและจัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยสำหรับคนและสัตว์เลี้ยง
---	--

	- กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย รวมทั้งการควบคุม การจราจรและการสัญจรภายในเขตพื้นที่ - จัดระบบการดูแลสิ่งของบริจาคและการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย - จัดทำบัญชีรายชื่อคนที่ต้องช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ
๒.๒ ด้านบุคลากร	- จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกำหนดวิธีการปฏิบัติตามหน้าที่และขั้นตอนต่าง ๆ - วางระบบการพัฒนาศักยภาพและการฝึกอบรมบุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - จัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่าง ๆ หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง - การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยการฝึกอบรมประชาชน
๒.๓ ด้านเครื่องจักรกล ยานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และพลังงาน	- จัดเตรียมเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อมใช้งานได้ทันที - จัดทำบัญชีเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ของหน่วยงาน ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน - พัฒนาเครื่องจักรกล เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ด้านสาธารณภัยให้ทันสมัย - จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นพื้นฐานสำหรับชุมชน - จัดเตรียมระบบเตือนภัย - จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงสำรอง/แหล่งพลังงานสำรอง
๒.๔ ด้านการเตรียมรับสถานการณ์	- จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น สถานพยาบาล ไฟฟ้า ประปา ผู้นำชุมชน ฯลฯ - มอบหมายภารกิจความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงานนั้น - กำหนดผู้ประสานงานที่สามารถติดต่อได้ตลอดเวลาของหน่วยงาน

วัตถุประสงค์

๑
เพื่อดำเนินการระงับภัยที่เกิดขึ้นให้ยุติลงโดยเร็วหรือลดความรุนแรงของภัยที่เกิดขึ้น โดยการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

๒
เพื่อรักษาชีวิตทรัพย์สินและสภาวะแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดภัยพิบัติ หลักการปฏิบัติ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน / ชุมชน กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกินหรือกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อำเภอกอฉก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีเมื่อเกิดสาธารณภัยระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

หลักการปฏิบัติ	แนวทางการปฏิบัติ
๑. การแจ้งเหตุ	ประชาชน / อาสาสมัคร / คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน / ชุมชน และผู้อำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน / ชุมชน ผู้ที่ผู้อำนาจการท้องถิ่นมอบหมายทราบ โดยทางวิทยุสื่อสาร - วิทยุสื่อสารความถี่ 162.800 MHz - โทรศัพท์สายด่วน 038-668-668
๒. การระงับเหตุ	คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน / ชุมชน อปพร. / OTOS/ อาสาสมัครต่าง ๆ เข้าระงับเหตุตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชุมชน
๓. การประสานหน่วยงานต่าง ๆ	- กรณีผู้บาดเจ็บให้ประสานสถานพยาบาลในพื้นที่ /ข้างเคอ - วิทยุสื่อสารความถี่ 162.800 MHz - โทรศัพท์สายด่วน 038-668-688 - กรณีเกินศักยภาพของหมู่บ้าน / ชุมชน ในกรณีเกิดภัยพิบัติให้ประสานคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน / ชุมชน รายงานต่อผู้อำนาจการท้องถิ่น เพื่อขอความช่วยเหลือ

2. กรณีสาธารณภัยรุนแรงเกินกว่าระดับหมู่บ้าน/ชุมชนจะควบคุมได้

หลักการปฏิบัติ	แนวทางการปฏิบัติ
๑. การจัดตั้งศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจ	ผู้อำนาจการท้องถิ่นออกคำสั่งตั้งศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจ

๒. การเฝ้าระวัง ติดตาม และรับแจ้งเหตุ ๒๔ ชั่วโมง	จัดเวรเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์
--	--------------------------------

-7-

หลักการปฏิบัติ	
๓. แจ้งข่าวเตือนภัย	- แจ้งผู้ประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ - แจ้งผ่านทางสื่อต่าง ๆ - ออกประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย
๔. การระงับเหตุ	- ผู้อำนวยการท้องถิ่นเข้าพื้นที่ และตั้งศูนย์บัญชาการ
๕. การช่วยเหลือผู้ประสบภัย	- ปฏิบัติการค้นหา และช่วยเหลือผู้ประสบภัย - ปฐมพยาบาลผู้ประสบภัยที่เจ็บป่วยเพื่อส่งไปรักษา - จัดหาปัจจัยสี่ให้แก่ผู้ประสบภัย - ให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
๖. การรายงานสถานการณ์	จัดเตรียมเจ้าหน้าที่เพื่อรายงานสถานการณ์ให้กอง
๗. การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ	กรณีต้องขอรับการสนับสนุนจากกองอำนาจการปกครอง และบรรเทาสาธารณภัยระดับเหนือขึ้นไป - วิทยุสื่อสาร ความถี่ 162.800 MHz - โทรศัพท์สายด่วน 038-668-668
๘. การอพยพ	เมื่อสถานการณ์เลวร้ายและจำเป็นต้องอพยพให้ดำ

3. กรณีสาธารณภัยรุนแรงเกินกว่าระดับท้องถิ่นจะควบคุมได้

หลักการปฏิบัติ	
การส่งต่อการควบคุมสถานการณ์	กรณีสถานการณ์รุนแรงเกินกว่าศักยภาพของท้องถิ่น

-8-

การอพยพ

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ และสามารถดำเนินการอพยพเคลื่อนย้ายให้เป็นไปอย่างมีระบบ

สามารถระงับการแตกตื่นเสียขวัญของประชาชนไปสู่สถานที่ปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิผล และสามารถให้การบริการประชาชนได้

หลักการปฏิบัติ

๑. การเตรียมการอพยพ

หลักการปฏิบัติ	
๑. จัดทำแผนอพยพในพื้นที่เสี่ยงจากสาธารณภัย	ประชุมผู้
๒. เตรียมการเกี่ยวกับการอพยพ	ประชุมแ - สถานที่ - เส้นทาง - ป้าย ป้ายบอก - จัดเตรียม ที่จำเป็น - จัดส่ง โดยจัดแ - กำหนดจ - จัดทำ ง่ายต่อ
๓. จัดเตรียมสรรพกำลังหน่วยปฏิบัติการฉุกเฉินหรือหน่วยอพยพ	ทบทวนแ
๔. จัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้ในการช่วยเหลือตัวเองเมื่ออยู่ในภาวะฉุกเฉิน	ประชุมห
๕. ทบทวนและฝึกซ้อมแผนระบบเตือนภัยและแผนอพยพ ประเมินเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ต่อไป	ฝึกซ้อม และแบบ
๖. ตรวจสอบการทำงานระบบสื่อสาร	- ติ หรือผู้มี - ฝึกซ้อม
๗. แจ้งประชาชนที่อาศัยและทำงานในพื้นที่เสี่ยงภัยว่ามีความเสี่ยงต่อภัยประเภทใด เช่น อุทกภัย วาตภัย ดินโคลนถล่ม	การประ

2. การจัดระเบียบสถานที่อพยพและการรักษาความปลอดภัย

หลักการปฏิบัติ	แนวทางการปฏิบัติ
----------------	------------------

๑. การจัดเตรียมสถานที่ปลอดภัย	- จัดเตรียมพื้นที่ให้เหมาะสมกับจำนวนผู้อพยพและสัตว์เลี้ยง - จัดเตรียมและดูแลความสะอาดของห้องน้ำ อาหาร น้ำดื่ม และสิ่งแวดลอมให้ถูกสุขลักษณะ - จัดเตรียมระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน - จัดระเบียบพื้นที่อพยพ โดยแบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนเป็นกลุ่มครอบครัวหรือกลุ่มชุมชน - จัดทำแบบฟอร์มลงทะเบียนผู้อพยพ เพื่อเป็นการตรวจสอบจำนวนผู้อพยพ - จัดหาสถานที่ปลอดภัยแห่งอื่นไว้รองรับในกรณีพื้นที่ไม่เพียงพอ
๒. การรักษาความปลอดภัย	จัดระเบียบเวรยามทั้งในสถานที่อพยพและบ้านเรือนของผู้อพยพ

3. การดำเนินการอพยพขณะเกิดภัย

หลักการปฏิบัติ	แนวทางการปฏิบัติ
๑. เรียกประชุมกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน เมื่อได้รับข้อมูลแจ้งเตือนจากอำเภอ / หมู่บ้าน / ข้อมูลเครื่องวัด	เรียกประชุมกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน
๒. เตรียมความพร้อม / เตรียมพร้อมระบบเตือนภัยทั้งหมด (สัญญาณเตือนภัยวิทยุสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ หรือระบบเตือนภัยที่มีอยู่ในท้องถิ่น)	เตรียมและตรวจสอบอุปกรณ์
๓. ติดตามสถานการณ์จากทางราชการ สื่อมวลชนและอาสาสมัครเตือนภัยบรรเทาสาธารณภัย	สั่งการในระหว่างการประชุมกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน
๔. ตรวจสอบข้อมูลที่จำเป็นในพื้นที่ที่ประสบภัย	- บัญชีรายชื่อผู้อพยพ - บัญชีจำนวนและชนิดของสัตว์เลี้ยงที่จะอพยพ

	พ - ยานพาหนะ - อาหารที่สำรองไว้สำหรับคนและสัตว์เลี้ยง
๕ ตรวจสอบระบบเครือข่ายการเตือนภัย	ตรวจสอบสัญญาณวิทยุสื่อสาร
๖ จัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยรองรับผู้อพยพและสัตว์เลี้ยง	ประสานกับผู้ดูแลสถานที่

-10-

หลักการปฏิบัติ	แนวทางการปฏิบัติ
เมื่อสถานการณ์เลวร้ายและจำเป็นต้องอพยพ	
๑ ออกประกาศเตือนภัยเพื่ออพยพ	ฝ่ายเผ่าระวังและแจ้งเตือนภัยและฝ่ายสื่อสารของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน ออกประกาศเตือนภัยเพื่ออพยพให้สัญญาณเตือนภัยและประกาศอพยพ เช่น เสียงตามสายวิทยุหอกระจายข่าว โทรโข่ง นกหวีด หรือสัญญาณเสียง / สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้เป็นสัญญาณเตือนภัย
๒ ส่งฝ่ายอพยพไปยังจุดนัดหมาย / จุดรวมพลเพื่อรับผู้อพยพหรือตามบ้านที่มีผู้ป่วย คนชรา เด็ก และสัตว์เลี้ยง	สั่งการในระหว่างการประชุมกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๓ การดูแลความปลอดภัยบ้านเรือนผู้อพยพ	จัดเวรออกตรวจตราความเรียบร้อยในพื้นที่ประสบภัย

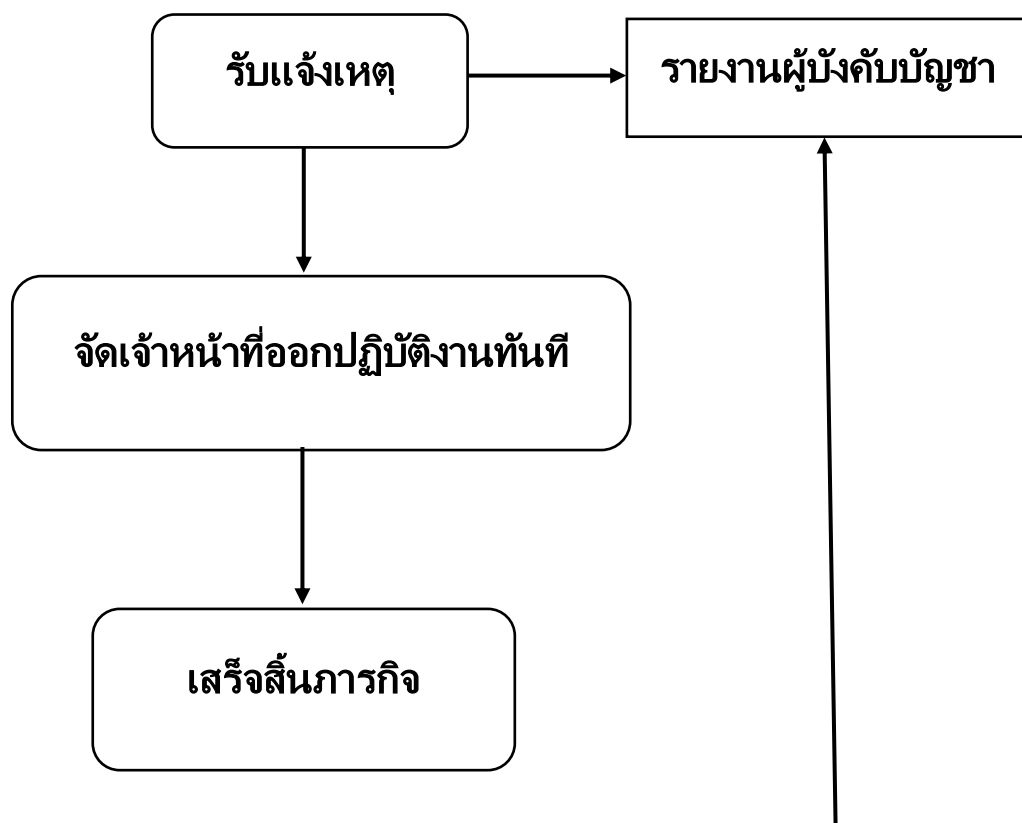
4. การดำเนินการอพยพเมื่อภัยสิ้นสุด

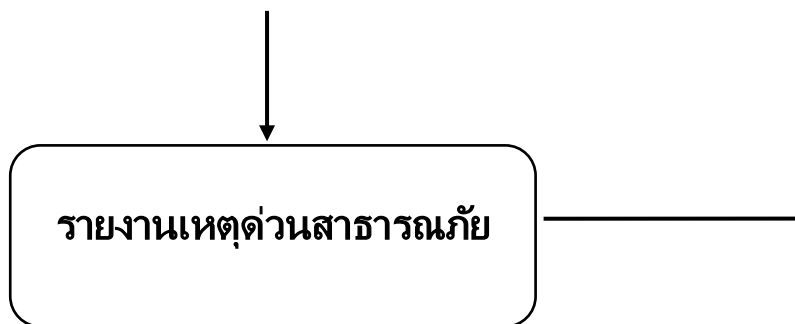
หลักการปฏิบัติ	แนวทาง
๑. ตรวจสอบพื้นที่ประสบภัย	สำรวจความเสียหายขอรวมทั้งบ้านเรือนของผู้เสียหาย
๒. ตรวจสอบสภาพถนนที่ใช้เป็นเส้นทางอพยพ	ตรวจสอบสภาพถนนและยานพาหนะ

๓. แจ้างแนวทางการอพยพกลับให้ประชาชนได้	ประชุมผู้เกี่ยวข้องรับทราบ
๔. ตรวจสอบความพร้อมของประชาชนในการอพยพกลับ	จัดการประชุมที่สถานที่ที่ผู้พ
๕. ดำเนินการอพยพประชาชนกลับบ้านเรือน	ชี้แจงในที่ประชุมและดำเนินก

-11-

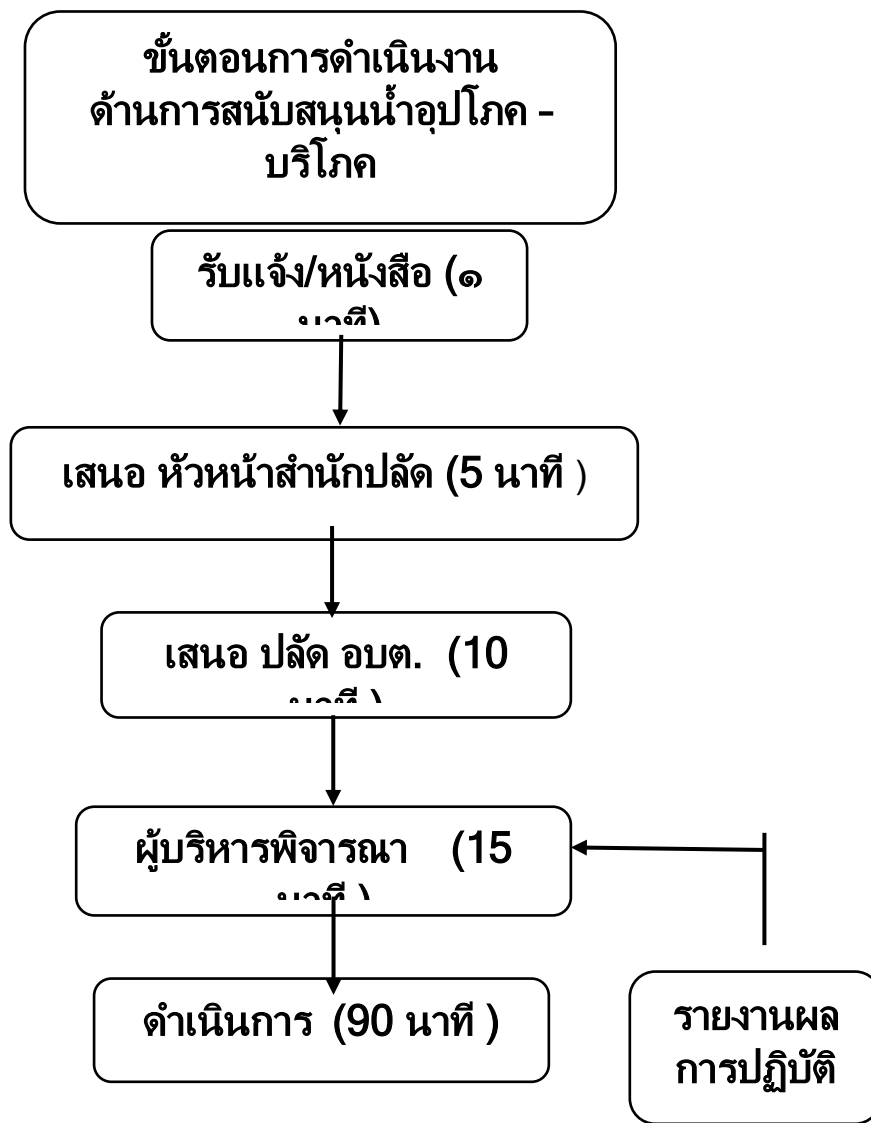
ขั้นตอนการดำเนินงาน
ด้านการช่วยเหลือเหตุสาธารณภัยกรณีฉุกเฉิน

(รวม ๔ ขั้นตอนปฏิบัติงานทันทีที่ได้รับแจ้งเหตุ)

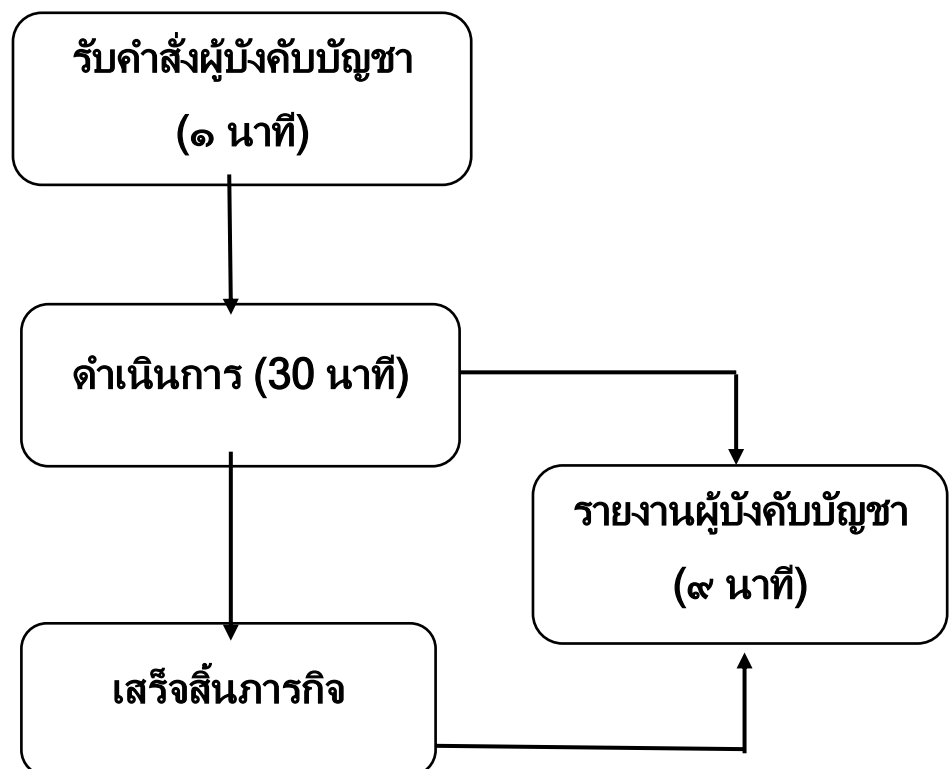
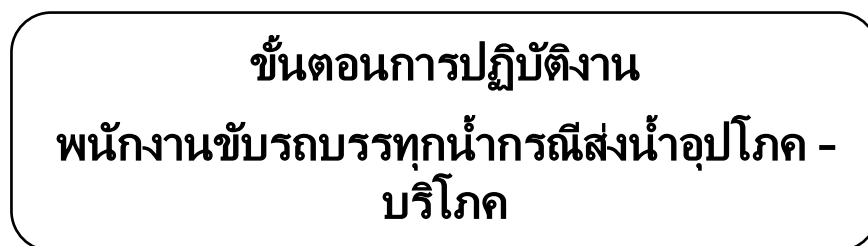
-12-

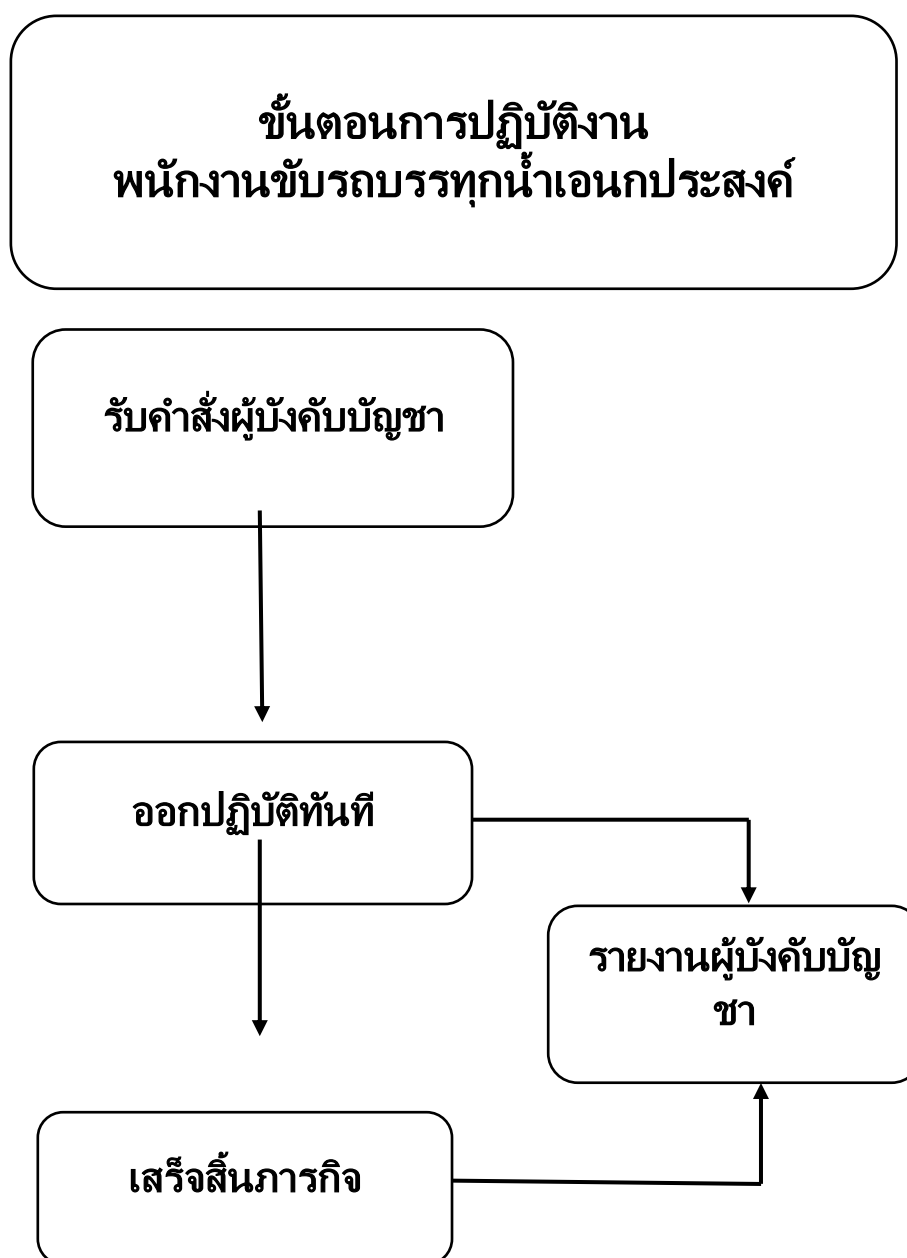
(รวม ๖ ขั้นตอน ๑20 นาที หรือ 2 ชั่วโมง)

-13-

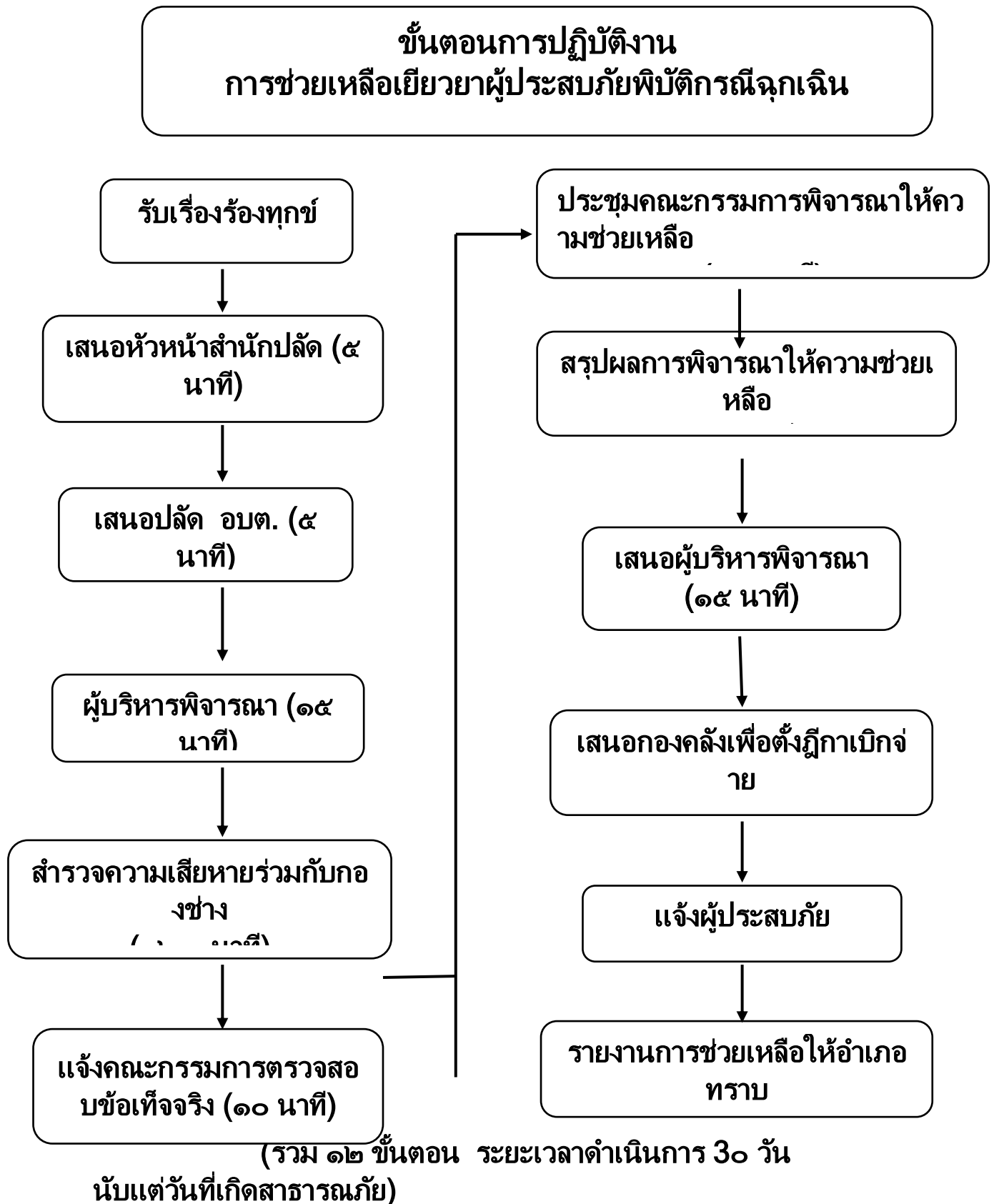

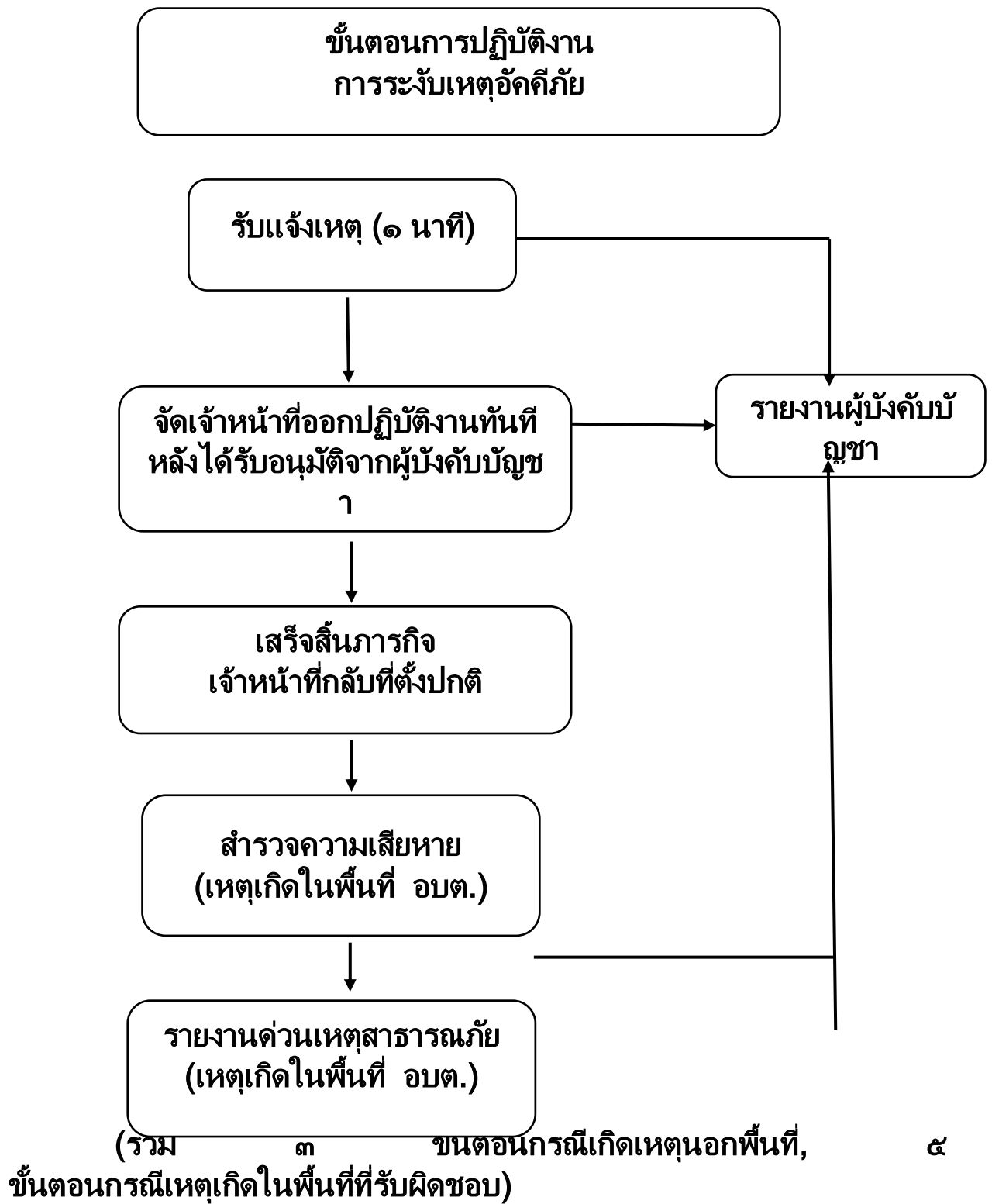
(รวม ๓ ขั้นตอน ๑๕๐ นาที หรือ ๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที)

-14-

(รวม ๓ ขั้นตอน ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา)

อุทกภัย

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

อัคคีภัย

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ภัยแล้ง

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

๑. ระเบียบกระทรวงการคลัง

ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
พ.ศ. ๒๕๖๒ และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง

๒.

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย